

رهوانبیری

پۆلی دوازدهیه می نامادهیی

(زانستی - وێژیهیی)

(باسکردن و پوونکردنه وه و هه ئېژاردن)

رهوانبیری	
وههزی یه گهم	وههزی دووهم
(په گه زده وزی - لیکچواندن - خواستن)	(دژیهك - جوانی بایس - تییه ئكیش)

ناماده کردنی ماموستا:

عومهر ئه حمه د خدر

نامادهیی ئازادی کوران

بۆ دەستکەوتنى PDF (مەلزمە ، كىتەپ ، مەلزمەى ھەلېژاردن ، ئەسەلەى وەزەرى ، ئەسەلەى تەمەیدى ، قەیدىۋى گەشت وانەكان) سەدان بابەتى جۇراوجۇر تاییەت بە خۆیندن دەتوانن سەردانى ویبسايتى XWENDN بکەن

سەرجهەم بابەتەکان بەخۇرايین

XWENDN

ئەم کۆدە سکان بکە

www.xwendn.krd

پهوانبېژي

ناماد مکردي: م. عومر له حمده خلد

پهوانبېژي: قسه و هونرواوه پهوان و جوان و کاريگر بي له گهل بارودوخي گوگر و هه لويستی قسه کردنه که بگو نجيت بونه وهی مدهسته که ی بهروونی له خونهر بگه یه نیت و چيزی پی بیه خشیت و کاری تینیکات. نه مهش به هه لېژاردنی (وشه ی له بار و دارشتنی توکمه و ریکختنی ژیر بیژیانه) دیته دی.

پا/ زانستی پهوانبېژي له چی ددکولته وه؟

و/ زانستی پهوانبېژي: لهو هونرو و دستور و بنه مایانه ددکولته وه که دهبن به مایه ی پهوانی و جوانی کاريگره ی قسه و پاراستنی له نیلی.

په گه زدوړی (الجناس)

په گه زدوړی: دوو وشه یان زیاتر له شیودا وک یه ک و ابن یان له یه ک نزيك بن، به لام واتیان جیابیت.

نه گهر خانت بلیم میشکی خه تايه

عه زیزی من نه مده عهینی خه تايه (حاجی)

له م دیرمدا بابته ی (په گه زدوړی) هه یه. دوو جار وشه ی (خه تا) هاتووه، له شیودا وک یه ک وان، به لام له مانادا جیواوزن (خه تا) ی یه کم شونیکه له تورکستانی چین، که چی (خه تا) ی دووم به مانای گوناوه و تاوان هاتووه.

به ناوه و گریان دیسان هاتووه هه وری نیسان

جگر پر ناو و ناوړ وک عاشقی بی قهرار (وهفایی)

له م دیرمدا (په گه زدوړی) هه یه.

و شه کانی (ديسان) و (نیسان) له شیودا ته واک وک یه ک نین، به لام له یه کتر نزيك. جیواوزن له جوری پیت (د - ن)

و شه کانی (ناو) و (ناوړ) له شیودا ته واک وک یه ک نین به لام له یه کتر نزيك. جیواوزن له ژماره ی پیت (ر) له یه کیان زیاتره.

په گه زدوړی دوو جوړه:

۱) په گه زدوړی ته واک: و شه کان له بوخساردا واته له (ژماره ی پیت، جوری پیت، ریزی پیت) وک یه ک. به لام له واتادا جیابن.

نه وهی ریگای له کورده کان گوری

له عنه تی خوا له نه لحد و گوری (مه لای گه وره)

له م دیرمدا (په گه زدوړی ته واک) هه یه له هه ورو وشه ی (گوری) و (گوری)

(گوری) یه که میان به مانای (گورین) دیت و کاره، (گوری) دوو میان به مانای (قهر) دیت و ناوه.

۲) په گه زدوړی ناته واک: و شه کان له بوخساردا ته واک وک یه ک نین، به لام له یه ک نزيك. جیواوزینه که ده بیت ته نیا له یه کیک

له مانه بیت (ژماره ی پیت - جوری پیت - ریزی پیت)

۱- ژماره ی پیت: یه کیک له و شه کان پیتیکی له وهی تر زیاتر بیت جا له (سهرتا - ناوړاست - کوتایی) و شه که بیت.

مه عشق تویی با فخر و نازی

عاشق تویی لیک بی نیازی (خانی)

له م دیره (په گه زدوړی ناته واک) له و شه کانی (نان) و (نیاز) هه یه. دوو میان (نیاز) یه ک پیتی (یا) له یه که میان (نان) زیاتره

ناماده یی (ژبانی نوی) ی ناحکومی

ناماده یی (ساقا) ی ناحکومی

۲- **جوری پیت:** نه ویه که وشه کان له جوری پیتیک جیواوږن. جا له (سهرتا - ناوهرت - کوتایی) وشه که پیت.

پیری به ته نیا په حمه ته

پیری و هه ژاری زه حمه ته (حه مدی)

لهم دیره (په گه زدوزی ناتهواو) له وشه کانی (په حمه ت) (زه حمه ت) دا هیه که جیواوږن له جوری پیتی یه که میان (پ - ز)

۳- **ریزی پیته کان:** نه ویه که وشه کان له ژماره و جوری پیته کان وه که یه کن به لام له ریزی پیته کان جیواوږن.

خاتریکی شوخ و خوش و بی غم و جهمم هه بوو

نیستا بوزو فی که سی مه شقی په ریشانی دهکا! (نالی)

(په گه زدوزی ناتهواو) هیه له وشه کانی (شوخ) و (خوش) دا ژماره و جوری پیته کان وه که یه کن به لام ریزی پیته کان گواوه.

پرسیار

۱) نه قابیلی حمله داغ و وهردان

نه ماییلی سهیری باغ و وهردان (مه لای جزیری)

لهم دیرمدا (په گه زدوزی ناتهواو) هیه

وشه کانی (داغ) و (باغ) جیواوږن له جوری پیت (د - ب) وشه کانی (دوردان) و (وهردان) جیواوږن له جوری پیت (د - و)

۲) کاوه که هه لی کرد نالا

گه له قه لای زوردار نالا (کامهران موکری)

لهم دیرمدا (په گه زدوزی ناتهواو) هیه. له وشه کانی (نالا) و (نالا) دایه

(نالا) یه که به مانای (بهیداخ / په رچم / عه لهم) دیت، (نالا) ی دووم به مانای (دورمدان - تی نالان) دیت.

۳) شکانیان که مانچه دهستم

به لام زوو فریا که وت ههستم (کامهران موکری)

لهم دیرمدا (په گه زدوزی ناتهواو) هیه. وشه (دهست) و (دهست) جیواوږن له جوری پیت (د - ه)

۴) نهم و هتهن و ناو و گله

پشت و نه ژنو و جهرگ و دله (شیخ سهلام)

لهم دیرمدا (په گه زدوزی ناتهواو) هیه. وشه (گل) و (دل) جیواوږن له جوری پیت (گ - د).

۵) قتر کالی لیو نالی پرشنگی نیگا کان

لهی کچه جوانه که ی سرگون نه ختی نال (گوران)

لهم دیرمدا (په گه زدوزی ناتهواو) هیه. له وشه کانی (کان) و (نال) جیواوږن له جوری پیت.

هه ئېژاندن / رهوانبېژي

- ۱- (قسه و هوئراوه رهوان و جوان و کاریگه ربی و نه گه ن بارودوخی گوینگر و هه نویستی قسه کردنه که بگو نجیت بونه و هی مه به سته که ی به وونی له خوینهر بگه یه نیت و چیژی پی ببه خشیت و کاری تییکات.) نه مه بریتییه له پیناسه ی:
 A- لیکچواندن B- خواستن C- رهوانبېژي D- جوانی بایس
 ۲- (لهو هونه و دهستور و بنه مایانه دهکولیته وه که دهن به مایه ی رهوانی و جوانی کاریگه ربی قسه و پاراستنی له نیلی.) نه مه بریتییه له:
 A- لیکچواندن B- خواستن C- زانستی رهوانبېژي D- رهگه زدوژی

خوت تاقیبکه وه / رهگه زدوژی

- ۱- (نه وه یه دوو وشه یان زیاتر له شیوه دا وهکویه ک و ابن یان له یه که وه نزیك بن، به لام مانایان جیا بیت.) نه مه بریتییه له پیناسه ی:
 A- خواستن B- رهگه زدوژی C- دژییه کی نه ری D- دژییه کی نه ری
 ۲- چی بابته ی رهوانبېژي له م دیرمه ده یه؟ ملی ری بگره و برو بو به ربی یا سهررداری یه یا سهررداری یه
 A- لیکچواندن B- خواستن C- دژییه کی نه ری D- رهگه زدوژی ته و او
 ۳- پیری به ته نیا ره حمه ته پیری و هه ژاری ره حمه ته
 له م دیرمه رهگه زدوژی ناته و او هه یه وشه کان جیا وازن له:
 A- ژماره ی بیت B- جوری بیت C- ریزی بیت D- (B - A)
 ۴- نه گه رچی شو دره نگه ساقی بوم تیکه که میکی تر که و نه مشه و سهری هه لدا له ناخما خه میکی تر
 له م دیرمه چی بابته ی رهوانبېژي هه یه؟
 A- لیکچواندن B- خواستن C- دژییه کی نه ری D- رهگه زدوژی ناته و او
 ۵- چی بابته ی رهوانبېژي له م دیرمه ده یه؟ به وه چاک نه بی چاک بنوینی نه ک به غه مه وه خه لکی بنوینی
 A- لیکچواندن B- خواستن C- دژییه کی نه ری D- رهگه زدوژی ته و او
 ۶- عارفی حه ق بین چ باکی زینه ت و نارایشه وای دهوی ناو شارو دی و نه بی دی وانه بی
 له م دیرمه چی بابته ی رهوانبېژي هه یه؟
 A- لیکچواندن B- خواستن C- دژییه کی نه ری D- رهگه زدوژی ته و او
 ۷- قورینگ چله ی زستان ده برن چاویان له کوردستان ده برن
 له م دیرمه چی بابته ی رهوانبېژي هه یه؟
 A- خواستن B- رهگه زدوژی ته و او C- لیکچواندن D- دژییه کی نه ری
 ۸- به بیرت دی زه مانئ چووینه باله ک به پینخواسی نه که وشم بوو نه کاله ک
 له م دیرمه چی بابته ی رهوانبېژي هه یه؟
 A- خواستن B- رهگه زدوژی ناته و او C- لیکچواندن D- دژییه کی نه ری
 ۹- نه وه ی به ناحق شتی بنووسی په نه ی هه لوه ری چاوی بنووسی
 له م دیرمه چی بابته ی رهوانبېژي هه یه؟
 A- لیکچواندن B- خواستن C- دژییه کی نه ری D- رهگه زدوژی ته و او
 ۱۰- گهر چلکن نه بی لاشه ت ناخوری زه نگینیش نه بی مالت ناخوری
 له م دیرمه چی بابته ی رهوانبېژي هه یه؟
 A- لیکچواندن B- خواستن C- دژییه کی نه ری D- رهگه زدوژی ته و او
 ۱۱- چاوی کال گه رچی نه رمه به لام نیگای نیجگار گه رمه
 له م دیرمه چی بابته ی رهوانبېژي هه یه؟
 A- لیکچواندن B- خواستن C- دژییه کی نه ری D- رهگه زدوژی ناته و او
 ۱۲- هه رییه که به رهنگی مه رمای پینته گیانینان دیاری خاکی بهر پینته
 له م دیرمه چی بابته ی رهوانبېژي هه یه؟
 A- جوانی بایس B- خواستن C- رهگه زدوژی ته و او D- دژییه کی نه ری

- ۱۳- کهس به نه لوازمن نه ئی خو کوردیبه خو کوردیبه
هر که سی نادان نه بی خوئی تالیبی مه عنا ده کا
لهم دیره ره گه زدوزی ناته و او هه یه وشه کان جیاوازن له : A- ژماره ی پیت B- جوړی پیت C- ریزی پیت D- هه موویان
- ۱۴- خاتریکی شوخ و خوش و بی غم و جهمم هه یه
نیستا بو زولفی که سی مه شقی په ریشانی ده کا
لهم دیره ره گه زدوزی ناته و او هه یه وشه کان جیاوازن له : A- ژماره ی پیت B- جوړی پیت C- ریزی پیت D- (B - A)
- ۱۵- شمشاد و نه رگس و و نه ووشه ی چه مهن
سه یرشان نازار بینایی چه مهن
لهم دیره دا چی بابته ی ره وانیښی هه یه ؟ A- جوانی بایس B- تیغه لکیش C- دژیه ک D- ره گه زدوزی ته و او
- ۱۶- نه مجاره مه وسته تا ده گه یه عه یی سه رچنار
ناویکه پر له نارو چنار و گول و چنور
لهم دیره دا چی بابته ی ره وانیښی هه یه ؟ A- جوانی بایس B- خواستن C- دژیه ک D- ره گه زدوزی ته و او
- ۱۷- چی بابته ی ره وانیښی لهم دیره شیعه دا هه یه ؟ له بت میم و قه دت نه لیف و زولفت چیم
ده زانی بهم سییانه تالی چیم ؟
A- جوانی بایس B- خواستن C- ره گه زدوزی ته و او D- دژیه ک
- ۱۸- هه رچنده که رووتم به خوا مانیلی رووتم
بی به رگی یه عیله ت که هه تیو مه یی هه تاوه
لهم دیره چی بابته ی ره وانیښی هه یه ؟ A- ره گه زدوزی ته و او B- ره گه زدوزی ته و او C- دژیه ک D- وه لای (B - A)
- ۱۹- بانه چینه لای ره قیبان یار نه نیسی خانه بی
لازمه نه و ناسکه له ولانه بی له ولا نه بی
لهم دیره چی بابته ی ره وانیښی هه یه ؟ A- دژیه کی نه ری B- ره گه زدوزی ته و او C- دژیه کی نه ری D- وه لای (B - A)
- ۲۰- گول چون بووی نازیز نه زاکه ت پوشان
وه فراوان چون سه یل دیدی من جوشان
لهم دیره دا چی بابته ی ره وانیښی هه یه ؟ A- جوانی بایس B- خواستن C- دژیه ک D- ره گه زدوزی ته و او
- ۲۱- هزار دوست بی هیشتا که مه
ته نها دوزمنی سه رمایه ی غمه
لهم دیره دا چی بابته ی ره وانیښی هه یه ؟ A- دژیه کی نه ری B- خواستن C- تیغه لکیش D- ره گه زدوزی ته و او
- ۲۲- خه یائی عه شقی هینده گه رمه له سه رما
له زستانا نییه باکم له سه رما
لهم دیره چی بابته ی ره وانیښی هه یه ؟ A- جوانی بایس B- ره گه زدوزی ته و او C- دژیه کی نه ری D- لیکه چواندن
- ۲۳- گه رچی هه ندی کهس خه ریکن ورگ و گیرفان پر نه کهن
شو به بی خه م سه ر نه نینه سه ر سه رین هه ر سه ر سه رین
لهم دیره چی بابته ی ره وانیښی هه یه ؟ A- جوانی بایس B- ره گه زدوزی ته و او C- دژیه کی نه ری D- لیکه چواندن
- ۲۴- هه ندی یارانی زور ژیر و دانا
ری کارسازیان بهم رهنکه دانا
لهم دیره چی بابته ی ره وانیښی هه یه ؟ A- جوانی بایس B- ره گه زدوزی ته و او C- دژیه کی نه ری D- لیکه چواندن
- ۲۵- نیگار شین پوشه بویه ناسمانیش
هه میسه رهنکی شینه واده کا شین
لهم دیره چی بابته ی ره وانیښی هه یه ؟ A- خواستن B- ره گه زدوزی ته و او C- دژیه کی نه ری D- لیکه چواندن
- ۲۶- جا چلون دل به خه م نه بین، نه گرین
جا چلون کوړی شینی بو نه گرین
لهم دیره چی بابته ی ره وانیښی هه یه ؟ A- جوانی بایس B- ره گه زدوزی ته و او C- دژیه کی نه ری D- لیکه چواندن

D - ۱۰	D - ۹	B - ۸	B - ۷	D - ۶	D - ۵	D - ۴	B - ۳	D - ۲	B - ۱
D - ۲۰	D - ۱۹	D - ۱۸	C - ۱۷	D - ۱۶	D - ۱۵	C - ۱۴	A - ۱۳	C - ۱۲	D - ۱۱
				B - ۲۶	B - ۲۵	B - ۲۴	B - ۲۳	B - ۲۲	D - ۲۱

لیکچواندن (التشبه)

لیکچواندن: له سر بنه‌مای به‌راورد کردن هاتووہ بؤ وونکردنه‌وه و چه‌سپاندنی سیفته‌تی شتیکه و له‌گه‌ن شتیکی تر به‌راورد ده‌کړیت که سیفته‌ته مه‌به‌سته‌کدی تیندا زانه، بؤنه‌وه‌ی سیفته‌ته‌که به‌م به‌راورد کردنه وونبیته‌وه و به‌زیدم‌پوهی دهریکه‌ویت.

منیش ناروزی نه‌وسام نه‌ماوه عه‌شقم گؤراوه

دلم هه‌روه‌کو گولی بی باران سیس و ژاکاوه (بیکه‌س)

لهم دیرمدا (لیکچواندن) له نیوه‌ی دووهمدا هه‌یه. (بیکه‌س) ده‌یه‌ویت باسی دلی خوی بکات بؤ وونکردنه‌وه دلی خوی له‌گه‌ن گولی سیس به‌راورد کردنه و بابته‌ی باسه‌که دلی شاعیره‌ نه‌مه (لیچوو)، گولی بی باران بؤ وونکردنه‌وه‌ی دلی شاعیر هاتووہ نه‌مه (له‌وچوو)، سیفته‌ته هاویه‌شه‌که سیس و ژاکاوییه (پووی لیچوون)، هه‌روه‌کو (نه‌وزاری لیکچواندن).

* بنه‌ماکانی لیکچواندن به‌گشتی چوان:

۱- لیچوو: نه‌مه بابته‌ی باسه‌که‌یه، له هه‌موو بنه‌ماکان له پیشتره، چونکه باس باسی نه‌وه‌وه نه‌وانی تر بؤ خزمه‌تی لهم هاتوون.

۲- له‌وچوو: نه‌مه بؤ وونکردنه‌وه‌ی لایه‌نیکی (لیچوو) دیت که به‌راورد ده‌کدی له‌سر بنیات ده‌نریت.

۳- پووی لیچوون: سیفته‌ت و لایه‌نی هاویه‌شی نیوان هه‌ردوو بنه‌ما بنچینه‌یه‌که‌یه. لهم سیفته‌ته له لیکچواندن ناساییدا له (لیچوو) به‌ییز و له (له‌وچوو) به‌هیزه.

۴- نه‌وزار: وشه‌یه‌که رۆلی به‌یه‌که‌وه به‌ستنی هه‌ردوو بنه‌مای بنچینه‌یی لیکچواندن (لیچوو، له‌وچوو) ده‌بینیت.

نه‌وزاری لیکچواندن نه‌مانه‌ن ﴿هه‌ک، وه‌کو، هه‌روه‌ک، له‌وده‌کا، له‌وده‌چی، ناسا، چون، وینه‌ی، چه‌شنی، شوبه‌ی، شبه‌ی، عه‌ینی، نه‌وعی، مانه‌ندی، مسلی، میسالی، نه‌لئی، نه‌توت، نمونه‌ی، شکلی، ره‌نگی، شیوه‌ی، وه‌ها...﴾

* (لیچوو - له‌وچوو) دوو بنه‌مای بنچینه‌یی لیکچواندن، به‌بی لهم دووانه لیکچواندن دروست نابیت، هه‌رکام لهم دووه لابدریت لیکچواندن‌که نامینیت. به‌لام (پووی لیچوون و نه‌وزار) بنه‌مای بنچینه‌یی نین بویه ده‌شی باس بکړین و باس نه‌کړین.

۱- بؤی هه‌یه هه‌ر چوار بنه‌مای لیکچواندن هاتین. وه‌ک:

دلم زنجیر نه‌که‌م نه‌مما له یاری دل‌روبا چ بکه‌م؟

ره‌گم وشکه وه‌کو پووشه، له قووه‌ی کاره‌با چ بکه‌م؟ (قانع)

له نیوه‌ی دووهمدا بابته‌ی (لیکچواندن) هه‌یه.

ره‌گی شاعیر ← لیچوو پووش ← له‌وچوو

وشکایه‌تی ← پووی لیچوون وه‌کو ← نه‌وزاری لیکچواندن

۲- بؤی هه‌یه سی بنه‌ما هاتین، نه‌مه‌ش دوو جوړه:

ن / (لیچوو - له‌وچوو - نه‌وزار) هاتین، به‌لام (پووی لیچوون) نه‌هاتیت. وه‌ک:

قه‌سه‌م به‌و شه‌ریه‌تی دیداری پاکه‌ت

شه‌رابم عه‌ینی ژه‌هری ماره‌بی تو (نالی)

له نیوه‌ی دووهمدا (لیکچواندن) هه‌یه.

شه‌رابی شاعیر ← لیچوو ژه‌هری مار ← له‌وچوو

پووی لیچوون نه‌هاتووہ عه‌ینی ← نه‌وزار

ناماده‌یی (ژبانی نوی) نا‌حکومی

ب/ (لښچوو - له وچوو - ږووی لښچوون) هاتښ، به لښام (نه وزار) نه هاتښت. وهك:

كوږ نايښه يې جه مالې زاتن

كه چ مه زهري پورته وا سيفاتن (خاني)

له نيوي يه كه مډا (لښچواندن) هه يه.

كوږ ← لښچوو نايښه ← له وچوو

جه مالې زات ← ږووی لښچوون نه وزار نه هاتوو

۲- بوی هه يه ته نيا دوو بنه ما بنچينه بيه كه (لښچوو - له وچوو) هاتښ دوو بنه ما نابنچينه يه كه (ږووی لښچوون - نه وزار) نه هاتښ

ده ميك بوو چاوه ږي به فريكي وا بووم مژده بي باري

سهرم به فره كه چي هيشتا شهره توپه تمه بوياري (پيره ميږد)

له نيوي دوو مډا (لښچواندن) هه يه.

سهر ← لښچوو به فر ← له وچوو (ږووی لښچوون و نه وزار) نه هاتوون.

پرسيار

(۱) نه من شيخم، سهرم شاخه، هه ناسه م

نه سيمه، ديدنه كاني، مي زرم ته م (حاجي قادر)

له م ديږمډا (لښچواندن) هه يه.

شيخ ← له وچوو

نه من ← لښچوو

نه سيم ← له وچوو

هه ناسه ← لښچوو

سهر ← لښچوو شاخ ← له وچوو

ته م ← له وچوو

مي زرم ← لښچوو

ديدنه ← لښچوو كاني ← له وچوو

(۲) قه لبې مه شوبه ي زيره ژ فه يزا ته جه لا گرت

ما ږووسيه ه و سيفري سيفه ت رهنگي سه دا گرت (جزيري)

له م ديږمډا (لښچواندن) هه يه.

قه لبې مه ← لښچوو زير ← له وچوو

جه لا گرت ← ږووی لښچوون شوبه ي ← نه وزار

(۳) چ سريكت له ناو دلدا جه شارد او به په نهاني

كه چاوت چه شني ناوينه وه ها بي پهره دركاني (نه حمه هه ري)

له نيوي دوو مډا (لښچواندن) هه يه.

چاو ← لښچوو ناوينه ← له وچوو

دركاندن ← ږووی لښچوون چه شني ← نه وزار

(۴) تا كه ي چون مه جنون ويلى هه ردان بم؟

تا كه ي خه مزه ده ي باري هي جران بم؟ (مه و نه وي)

له نيوي يه كه م (لښچواندن) هه يه.

م (شاعير) ← لښچوو مه جنون ← له وچوو

ويلى هه ردان ← ږووی لښچوون چون ← نه وزار

۵) بهژن و بالاګهټ نمونه‌ی هیکه‌لی یونانییه

لار و نه نجهټ، موسیقایه، به‌سته‌یه، ګورانییه (هردی)

لهم دیرمدا (لیکچواندن) هه‌یه

بهژن و بالا ← لیچوو هه‌یکه‌لی یونانی ← له‌وچوو نمونه‌ی ← نه‌وزار

لار و نه نجه ← لیچوو (موسیقا، به‌سته، ګورانی) ← له‌وچوو

۶) نه‌یلوفه‌ره دل، تو‌نافتابی

ته‌ن شبه‌ی که‌تان، تو‌ماهتابی (خانی)

لهم دیرمدا (لیکچواندن) هه‌یه

دل ← لیچوو نه‌یلوفه‌ره ← له‌وچوو جوره‌ګوئیکه

تو ← لیچوو نافتاب ← له‌وچوو خور

ته‌ن ← لیچوو که‌تان ← له‌وچوو جوره‌قوماشیکه شبه‌ی ← نه‌وزار

تو ← لیچوو ماهتاب ← له‌وچوو تیشکی مانګ

څوټ تاقیپکه‌وه / لیکچواندن

۱- له‌سهر بنه‌مای به‌راوردکردن هاتوه بۇ روونکردنه‌وه و چه‌سپاندنی سیفه‌تی شتیکه، له‌ګه‌ل شتیکی تر به‌راورد ده‌ګریت که سیفه‌ته

مه‌به‌سته‌که‌ی تیدا زاله (بریتییه له: A- لیکچواندن B- خواستن C- زانستی په‌وانیځی D- په‌ګه‌زدوژی

۲- کام له‌مانه‌ی خواره‌وه بنه‌مای (لیچوو)؟ تاکه‌ی چون مه‌جنون ویلی همدان به؟ تاکه‌ی خه‌مزمده‌ی باری هیجران به؟

A- چون B- مه‌جنون C- ویلی همدان D- م

۳- (لیکچواندن) به‌ګشتی له‌چه‌ند بنه‌ما پیکدیت؟ A- دوو بنه‌ما B- سی بنه‌ما C- چوار بنه‌ما D- پینج بنه‌ما

۴- دوو بنه‌ما بنچینه‌ییه‌که‌ی لیکچواندن بریتین له: یان به‌بی' نهم دوو بنه‌مایه لیکچواندن درست ناییت:

A- لیچوو، نه‌وزاری لیکچواندن B- لیچوو، له‌وچوو C- له‌وچوو، رووی لیکچوون D- له‌وچوو، نه‌وزاری لیکچوون

۵- بۇ روونکردنه‌وی لایه‌نیکی (لیچوو) دیت که به‌راورده‌که‌ی له‌سهر بنیات ده‌ګریت:

A- له‌وچوو B- رووی لیکچوون C- لیچوو D- نه‌وزاری لیکچواندن

۶- سیفه‌ت و لایه‌نی هاوېه‌شی نیوان همدوو بنه‌ما بنچینه‌ییه‌که‌ی لیکچواندنه:

A- له‌وچوو B- رووی لیکچوون C- نه‌وزاری لیکچواندن D- لیچوو

۷- نه‌وشه‌یه‌یه که دموری به‌یه‌که‌وه به‌ستنی همدوو بنه‌ما بنچینه‌ییه‌که‌ی لیکچواندن ده‌ګریت:

A- لیچوو B- له‌وچوو C- رووی لیکچوون D- نه‌وزاری لیکچواندن

۸- بابته‌ی باسه‌که‌یه له همدوو بنه‌ماکان له پیشتره، چونکه باس باسی نه‌مه:

A- لیچوو B- نه‌وزاری لیکچواندن C- له‌وچوو D- رووی لیکچوون

۹- چی بابته‌ی په‌وانیځی لهم دیره شیعرمدا هه‌یه؟ له‌بت میم و قه‌دت نه‌لیف و زولفت چیم

ده‌زانی به‌م سینه‌هه‌ی تالبی چیم؟

A- جوانی بایس B- خواستن C- لیکچواندن D- دژیه‌ک

۱۰- له لیکچواندندا ده‌ګونجیت کام لهم بنه‌مایانه باس نه‌ګریت؟

A- لیچوو B- له‌وچوو C- لیچوو و له‌وچوو D- نه‌وزاری لیکچواندن

۱۱- له ليکچواندندا دهگونجيت کام له م بڼه مایانه باس نه کړيت؟

A- ليچوو B- له وچوو C- ليچوو و له وچوو D- ږووی ليکچوون

۱۲- کام له م بڼه مایانه ليکچواندن سيقه ته م بڼه سته که ی تیدا زاله؟ يان له کام له م بڼه مایانه ږووی ليکچوون به هيزه؟

A- ليچوو B- له وچوو C- نه وزار D- ليچوو و له وچوو

۱۳- له ليکچواندندا ناگونجيت کام له مانه باس نه کړيت؟

A- له وچوو B- ږووی ليکچوون C- نه وزار و ږووی ليکچوون D- نه وزاری ليکچواندن

۱۴- به گريانم وده کو گول پيکه نی یار له باغی م بڼه بارش غونچه پشکوت

له م ديړه ليکچواندن ه ديه کاميان بڼه مای (ليچوو)؟ A- گريان B- پيکه نی C- گول D- یار

۱۵- چی بابته دی رهوانبيژي له م ديړه شيعره دا ه ديه؟ نارنج و تورنج شوبه ی زینی زهر بویی ل عیله تا نه قینی

A- ليکچواندن B- خواستنی درکاو C- تپه لکیش D- رهگه زدوژی ناته واو

۱۶- چی بابته دی رهوانبيژي له م ديړه شيعره دا ه ديه؟ پول پول نازداران گهر دن پر خالان ږوومه ت پهری گول بالا شمشالان

A- ليکچواندن B- خواستن C- تپه لکیش D- رهگه زدوژی

۱۷- سبهینی بوو له خه و هه ستام که روانيم به فره باریوه سلیمانی نه لپی به نقیسه تارای زیوی پوښیوه

له م ديړه هوانراوه دا (له وچوو) کامه ديه؟ A- سلیمانی B- به فر C- تارای زیو D- به نقیس

۱۸- ده میک بوو چاومړنی به فريکی وابووم مژده بی باری سهرم به فره که چی هیشتا شهره تپه له بو یاری

له م ديړه بابته دی ليکچواندن ه ديه به چند بڼه ما دروستبووه؟ A- دوو B- سی C- چوار D- پینچ

۱۹- چی بابته دی رهوانبيژي له م ديړه دا ه ديه؟ به وینه نه چیر زامان ناوهر دم نیش گولووله ی خه مباری ومردم

A- جوانی بایس B- دژیه ک C- ليکچواندن D- خواستن

۲۰- چی بابته دی رهوانبيژي له م ديړه دا ه ديه؟ تیکوشه دايم هه روه کو هه نگ به له م یدان ی ژین ناماده ی جه نگ به

A- رهگه زدوژی، دژیه ک B- خواستن، جوانی بایس C- ليکچواندن، رهگه زدوژی ناته واو D- ليکچواندن، دژیه ک

۲۱- سوزيام ه ی سوزيام وینه ی شوعله ی نوور بیم سورمه ی سو بجان ناوهرده ی کو ی توور

چی بابته دی رهوانبيژي له م ديړه دا ه ديه؟ A- رهگه زدوژی ته واو B- دژیه ک C- ليکچواندن D- خواستن

۲۲- چی بابته دی رهوانبيژي له م ديړه دا ه ديه؟ دهروونم خاییه وه نه ی ده نالی هه واریکی چ پر هاوړه بی تو

A- خواستن B- دژیه ک C- جوانی بایس D- ليکچواندن

۲۳- چ بابته دی رهوانبيژي له م ديړه دا ه ديه؟ جاهیل زلیش بیت وه که ندووی بوشه (دهنگی دهه لیش هه له دوور خوشه)

A- خواستن B- دژیه ک C- جوانی بایس D- ليکچواندن

۲۴- قه سه م به و شهره تی دیداری پاکه ت شهرابم عهینی ژهری ماره بی تو

له م ديړه دا چند بڼه مای بنچینه یی ليکچواندن به کارهاتوون؟ A- یه ک B- دوو C- سی D- چوار

۲۵- چی بابته دی رهوانبيژي له م ديړه شيعره دا ه ديه؟ جوانتر له ژین جووتی چاوه هه روه ک گومی مه نگ وه ستاوه

A- جوانی بایس B- دژیه ک C- ليکچواندن D- خواستن

۲۶- قه سه م به و شهره تی دیداری پاکه ت شهرابم عهینی ژهری ماره بی تو

له م ديړه دا ليکچواندن ه ديه کاميان ږووی ليکچوونه؟ A- دیداری پاک B- ژهری مار C- شهراب D- هیچیان

- ۲۷- چى بابەتى رەوانىيىتى ئەم دىرە شىعرەدا ھەيە؟ رومەتى ۋەك گۈلى بىگەرە
A- خواستى B- دژىك C- جوانىي بايس D- لىكچواندىن
- ۲۸- بەژىن ۋە بالاكتەن نەمەندى ھەيكەلى يۇنانىيە
لەم دىرە دىرە دۈۋەداچەند لەۋچوۋمان ھەيە؟ A- يەك B- دوو C- سى D- چوار
- ۲۹- چى بابەتى رەوانىيىتى ئەم دىرە شىعرەدا ھەيە؟ گۈلى باغى نىرەمى بۇتەنەم
A- خواستى B- دژىك C- جوانىي بايس D- لىكچواندىن
- ۳۰- چى بابەتى رەوانىيىتى ئەم دىرە ھۇنراۋەدا ھەيە؟ سۈرۈش بە بەرگى ئال ۋە ۋالاۋە
A- جوانىي بايس B- دژىك C- لىكچواندىن D- خواستى
- ۳۱- كام ئەم بابەتەنە رەوانىيىتى لە چوار بىنەما پىكىدىت؟ A- دژىك B- لىكچواندىن C- خواستى D- رەگەزدۈزى
- ۳۲- چى بابەتى رەوانىيىتى ئەم دىرە شىعرەدا ھەيە؟ دەخىلت بىم نەخىلى يا پوۋتابى
A- لىكچواندىن B- خواستى C- تىنەككىش D- رەگەزدۈزى
- ۳۳- پۇزى ئەۋەل بوۋ كە زانىم مەن ئەبى دىۋانە بىم
لەم دىرەدا چى بابەتى رەوانىيىتى ھەيە؟ A- لىكچواندىن B- خواستى C- دژىك D- رەگەزدۈزى
- ۳۴- (ھەر ماھى ئەۋە بوۋ ھالەم پەشىۋەن) چۈن ھىلال شىۋە ئەۋرۈ تۈش شىۋەن) ئەم دىرە شىعرەدا (لىچوۋ) كامەيە؟
A- ئەۋرۈ B- ھىلال C- ماھ D- شىۋە
- ۳۵- بىنايىم كۈزە ھەنئايى بە پۇۋى كەس
چى بابەتى رەوانىيىتى ئەم دىرەدا ھەيە؟ A- جوانىي بايس B- خواستى C- دژىك D- لىكچواندىن
- ۳۶- ئاسمانى ھوسنى مەحبۇبىم بە ئەۋرۈ ۋە زۇلف ۋە پۇۋ
لەم دىرەدا چى بابەتى رەوانىيىتى ھەيە؟ A- خواستى B- لىكچواندىن C- جوانىي بايس D- دژىك
- ۳۷- ياخى بىن ئەم مەيدانە ... ئەم گەراجە
لەم دىرە ھۇنراۋەدا (ئەۋچوۋ) كامەيە؟ A- گەراج B- مۇۋق C- نامراز D- ھەراج
- ۳۸- ئەمەن شىخىم، سەرم شاخە، ھەناسەم
لەم دىرەدا چەند لىكچواندىنەمەن ھەن؟ A- يەك B- سى C- چوار D- پىنج
- ۳۹- ئەم دىرەدا چى بابەتى رەوانىيىتى ھەيە؟ لىۋى تۇۋاۋى بەقا مەن خەرم
A- دژىك B- لىكچواندىن C- خواستى دركاۋ D- رەگەزدۈزى
- ۴۰- ئەم دىرەدا چى بابەتى رەوانىيىتى ھەيە؟ گۈل چۈن پۇۋى نازىز نەزاكتە پۇشان
A- جوانىي بايس ۋە لىكچواندىن B- خواستى ۋە لىكچواندىن C- دژىك ۋە رەگەزدۈزى D- لىكچواندىن ۋە رەگەزدۈزى
- ۴۱- ئەھۋالى ئەم زەمانە ئە كايە مەن ئەچى
لەم دىرەدا چى بابەتى رەوانىيىتى ھەيە؟ A- خواستى B- دژىك C- جوانىي بايس D- لىكچواندىن
- ۴۲- چى بابەتى رەوانىيىتى ئەم دىرە شىعرەدا ھەيە؟ مەن ئاۋاتىكەم ھەۋو زوۋ
A- جوانىي بايس B- خواستى C- دژىك D- لىكچواندىن
- ۴۳- گىريانى مەن ۋە خەندە تۇنىستا ئەشۋەين
چى بابەتى رەوانىيىتى ئەم دىرەدا ھەيە؟ A- جوانىي بايس B- لىكچواندىن C- دژىك ئەرى D- خواستى

۴۴- وکو نهی کون کونه جهرگم له تاو هیجرانی تو بویه
لهم دیرمدا چی بابته تی پهوانیښی هه یه؟ A- لیکچواندن B- دژیهک C- تیهه لکیش D- پهگه زدوزی

۴۵- به شهستی زونف و پووی ماهی وکو ماهی گرفتارم
لهم دیرمدا چی بابته تی پهوانیښی هه یه؟
A- پهگه زدوزی و دژیهک B- خواستن و جوانی بایس C- لیکچواندن و پهگه زدوزی D- لیکچواندن و دژیهک

۴۶- (غه بغه ب و خال و له ب و توپره یی یار
بنه ما به کارنه هاتوو؟ A- پووی لیکچوون B- له وچوو C- نه وزار D- پووی لیکچوون و نه وزار

۴۷- گوتم: نهی ماه دلی من به دلی خوت بکره
گوتم: من به ردی به قیمه ت به که بابی نادم
لهم دیرمدا چی بابته تی پهوانیښی هه یه؟ A- دژیهک B- خواستنی درکاو C- لیکچواندن D- پهگه زدوزی

D-۱۰	C-۹	A-۸	D-۷	B-۶	A-۵	B-۴	C-۳	D-۲	A-۱
C-۲۰	C-۱۹	A-۱۸	D-۱۷	A-۱۶	A-۱۵	D-۱۴	A-۱۳	B-۱۲	D-۱۱
C-۳۰	D-۲۹	C-۲۸	D-۲۷	D-۲۶	C-۲۵	B-۲۴	D-۲۳	D-۲۲	C-۲۱
D-۴۰	B-۳۹	D-۳۸	C-۳۷	B-۳۶	D-۳۵	B-۳۴	A-۳۳	A-۳۲	B-۳۱
			C-۴۷	D-۴۶	C-۴۵	A-۴۴	B-۴۳	D-۴۲	D-۴۱

خواستن (الاستاره)

خواستن: به کارهینانی وشه یه که بؤ دهر پرنی مانایه کی تر جگه له و مانایه کی که له بنجدا بؤی دانراوه.

له خواستندا ته نیا یه کی له دوو بنه ما بنچینه که لیکچواندن هاتبیت و نهوی تر نه هاتبیت.

نیلاهی! نیرگزا مهی مهست و نازک

ژدهستی خوار و به دخواهان بپاریژ (جزیری)

(خواستن) له وشه ی (نهرگز) دایه. مانای وشه که جوړه گوئیکه جزیری یاره که ی خوی به (نهرگز) چواندوو (یار: لیچوو) (نهرگز: له وچوو) (مهست و نازک: نیشانه ی خواستنه) (نه وزار: نه هاتوو) به لام دیاره لهم لیکچواندندا جزیری له دوو بنه ما بنچینه که (یار - نهرگز) ته نیا یه کی هی ناوه (له وچوو: نهرگز) نهوی تری فریداو (لیچوو: یار) لیرمدا (نهرگز بؤ یار) به کارهاتوو.

وانه زانی دهستی غم یادت له دلدا دهر نه کا

نه شکی خوینیم ده لیله بؤ که سی باوهر نه کا (ههردی)

لهم دیرمدا (خواستن) له (دهستی غم) دایه. له بهر نه ووی وشه ی (دهست) یه کسر بیرمان بؤ نه و ده چیت که (غم) به (مروغه) چوینراوه. (غم: لیچوو) (مروغه: له وچوو) نه مه دوو بنه ما یه کی لیکچواندن. لهم دوو ته نیا (لیچوو: غم) هاتوو (له وچوو: مروغه) نه هاتوو.

تییینی / له خواستندا پیوسته نیشانه یه که هه بیت، تا کو بزاین وشه که بؤ واتای بنجی خوی به کارنه هاتوو.

خواستن دوو جوړه: ۱) خواستنی ناشکرا

۲) خواستنی درکاو

خواستنی ناشکرا: نهو خواستنه یه که له دوو بنه ما بنچینه که ی لیکچواندن ته نیا (له وچوو) هاتبیت و (لیچوو) نه هاتبیت. **خواستنی ناشکرا** بهم وشانه دهناسریته وه هدرکاتیک به واتای بنجی خویان به کارنه هاتن. (مانگ، ماه، مه، قه مهر، هیلال، شمس، گول، نه رگز، باخی سیوان، دوو نارنج، نالتونی دار، شیر، یه کانه، بهرخی خو، گه وهدر ...)

هه رچه ند گول سیس نه بی بگرین
نالتونی دار نه رژی بگرین (گوران)

(خواستن) له وشه ی (نالتون) دایه. له بهر وشه ی (دار) دهزانین مه بهست له وشه ی (نالتون) نالتونی راسته قینه نییه، به لکو گه لای زهرده. گوران (گه لای زهره به نالتون) چواندوو (گه لای زهره: لیچوو) (نالتون: له وچوو) له دوو (لیچوو: گه لای زهره) فریدراوه و ته نیا (له وچوو: نالتون) باسکراوه. **خواستنی ناشکرایه**، چونکه (له وچوو) هاتوو (لیچوو) فریدراوه.

خواستنی درکاو: نهو خواستنه یه که له دوو بنه ما بنچینه که ی لیکچواندن ته نیا (لیچوو) هاتبیت و (له وچوو) نه هاتبیت. **خواستنی درکاو** بهم وشانه دهناسریته وه که بریتین له (نه ندانه کانی مروڤ یان سیفه ته کانی مروڤ) (دهستی غهم، دهستی پوژگار، دهستی هوهس، دهستی خه یال، لیوی غونچه، پینی کانی، پینی چنار، په نجه ی ناسور، گریانی ناسمان، دلته نگ، داری مه مک، پیکه نینی گول، پیکه نین، دهگری، غهم، هوهس ...)

تا نه گریا ناسمان و ته م ولاتی دانه گرت
گول چه مهن نارا نه بوو، هم لیوی غونچه وا نه بوو (نالی)

له نیوه دیزی یه که مدا (خواستن) له (نه گریا ناسمان) دایه. له بهر وشه ی (نه گریا) دهزانین (ناسمان) به (مروڤ) چوینراوه. (ناسمان: لیچوو) (مروڤ: له وچوو) لیره دا ته نیا (لیچوو: ناسمان) هاتوو. (له وچوو: مروڤ) فریدراوه. گریانی مروڤ دراوه به ناسمان که نیشانه ی خواستنه که یه. **خواستنی درکاو**، چونکه (لیچوو) هاتوو (له وچوو) فریدراوه.

له نیوه دیزی دوو مدا (خواستن) له (لیوی غونچه) دایه. له بهر وشه ی (لیو) دهزانین (غونچه) به (مروڤ) چوینراوه. (غونچه: لیچوو) (مروڤ: له وچوو) (لیو: نیشانه ی خواستنه). **خواستنی درکاو**، چونکه (لیچوو) هاتوو.

پرسیار

۱) لایدا سه رپوش و په رچه می بای شه مان
مانگیک هاته دهر پر له خه ت و خال!! (حه مدی)

له م دیردها (خواستن) له وشه ی (مانگ) دایه.
بوخساری یار ← لیچوو (نه هاتوو)
خواستنی ناشکرایه، چونکه (له وچوو) هاتوو.

۲) شیر له بیسه دهر په ری دهست به خه نجه ر
روویه بوو نهیدا له زومره ی دوزمنان (سالم)
له م دیردها (خواستن) له وشه ی (شیر) دایه.

که سیکه نازا ← لیچوو (نه هاتوو)
خواستنی ناشکرایه، چونکه (له وچوو) هاتوو.
شیر ← له وچوو
نیشانه ← دهست به خه نجه ر

۲) كە دەستى پۇزگار بايدا سەرى من

سەرى شوشە شەراب وا چاكە بادەم (ھىمن)

لەم دىرەدا (خواستن) لە گرىنى (دەستى پۇزگار) دايە.

پۇزگار ← لىچوو مەۋق ← لەوچوو (نەھاتوۋە) نىشانە ← دەست

خواستنى دركاۋە، چونكە (لىچوو) ھاتوۋە.

۴) پۇزتە لەى بادى نەورۇزى لەبن بەفرى گران

كانى پىنى سېرېو، چنارىش دەستى چوو، پەنجە تەزى (ھاجى)

لەم دىرەدا (خواستن) لە (كانى پى سېرېو) و (چنارىش دەستى چوو) دايە.

كانى ← لىچوو مەۋق ← لەوچوو (نەھاتوۋە) نىشانە ← پىنى سېرېو

خواستنى دركاۋە، چونكە (لىچوو) ھاتوۋە.

چنار ← لىچوو مەۋق ← لەوچوو (نەھاتوۋە) نىشانە ← دەستى چوو، پەنجە تەزى

خواستنى دركاۋە، چونكە (لىچوو) ھاتوۋە.

۵) نەلىن سال دوانزە مانگە من مانگم دى چواردە سالە (پىرەمىرد)

لەم دىرەدا (خواستن) لە وشەى (مانگ) دايە.

يار ← لىچوو (نەھاتوۋە) مانگ ← لەوچوو نىشانە ← چواردە سال

خواستنى ئاشكرايە، چونكە (لەوچوو) ھاتوۋە.

۶) چاۋەكەم نەمرو لە گولشەن گول بەعیشوۋە خۇى نواند

نەك نەمەك گىرىم بەمەرگى تۇقەسەم ھىچ نەمدواند (ھەرىق)

لەم دىرەدا (خواستن) ھەيە لە وشەى (گول) دايە.

كچىك ← لىچوو (نەھاتوۋە) گول ← لەوچوو نىشانە ← بەعیشوۋە خۇى نواند، ھىچ نەمدواند

خواستنى ئاشكرايە، چونكە (لەوچوو) ھاتوۋە.

خۇت تاقىيىكەۋە / خواستن

۱- بەكارھىنانى وشەيەكە بۇ دەربېرىنى مانايەكى تر جگە لەو مانايەكى كە لە بنجدا بۇى دائراۋە نەمە برىتېيە لە:

A- لىكچواندن B- خواستن C- جوانىي بايس D- رەگەزدۇزى

۲- (خواستنى ئاشكرا) ئەۋەيە كە تەنيا يەككىك لەم بنەمايانە ھاتىت:

A- روى لىكچواندن B- لىچوو C- لەوچوو D- نەوزارى لىكچواندن

۳- (خواستنى دركاۋ) ئەۋەيە كە تەنيا يەككىك لەم بنەمايانە ھاتىت:

A- روى لىكچواندن B- لىچوو C- لەوچوو D- نەوزارى لىكچواندن

۴- (لەو لىكچواندەيە كە تەنيا يەككى لە بنەما بنچىنەيەكە لىكچواندن ھاتىت و ئەۋەى تر نەھاتىت):

نەمە برىتېيە لە: A- لىكچواندن B- خواستن C- جوانىي بايس D- رەگەزدۇزى

۵- لەم دىرەدا چى بابەتى رەۋانېزى ھەيە؟ (ھەرچەند گول سىس نەبى بگرىن ئالتونى دار نەبىزى بگرىن)

A- رەگەزدۇزى تەۋا B- دژىەك C- لىكچواندن D- خواستنى ئاشكرا

- ۶- له دوو بنه ما بنچينه کهي ليکچواندن ته نيا ليچوو نه هاتبيت؛
A- خواستن B- ليکچواندن C- خواستنی ناشکرا D- خواستنی درکاو
- ۷- چي بابته تي رومانبيژي لهم ديرمدا هه يه؟ لايدا سرپوش و پهرچه مي بای شه مان مانگيك هاته دهر پرله خهت و خال
A- دژيه كي نه ري B- رهگه زدوژي ته و او C- ليکچواندن D- خواستنی ناشکرا
- ۸- له دوو بنه ما بنچينه کهي ليکچواندن ته نيا ليچوو نه هاتبيت؛
A- خواستن B- ليکچواندن C- خواستنی ناشکرا D- خواستنی درکاو
- ۹- چي بابته تي رومانبيژي لهم ديرمدا هه يه؟ نه وه کاربوو که کردی نه م يه کانه په ژاره ي خسته شاری به م به يانه
A- ليکچواندن B- خواستنی ناشکرا C- خواستنی درکاو D- تينه لکيش
- ۱۰- ماهی من ته نها مه هيكه سه د نوجومي مه جوکړد ياری من ته نها گوئیکه سه د هه زاری گرتووه
لهم ديرمدا چي بابته تي رومانبيژي هه يه؟ A- خواستن B- جوانیي بايس C- رهگه زدوژي D- خواستنی ناشکرا
- ۱۱- گوتم: نه ی ماه دلی من به دلی خوټ بکره گوټی: به ردی به قيمهت من به که بابی نادمه
لهم ديرمدا چي بابته تي رومانبيژي هه يه؟ A- دژيهك B- خواستنی ناشکرا C- خواستنی درکاو D- رهگه زدوژي
- ۱۲- چي بابته تي رومانبيژي لهم ديرمدا هه يه؟ به رخی خوټاده ژينم ناوی خوی له گهر دينم
A- دژيهك B- جوانیي بايس C- رهگه زدوژي D- خواستن
- ۱۳- چي بابته تي رومانبيژي لهم ديرمدا هه يه؟ نه دوگمه ي سينه دوینی نوټی شيوان به يانی دا سپيده ي باغي سيوان
A- خواستن B- جوانیي بايس C- ليکچواندن D- خواستنی ناشکرا
- ۱۴- لهم جووته شيره دليري شهره نه ناو ميژوودا ناويان زور به رزه
لهم ديره شيعره دا چهند بنه ماي ليکچواندن تيډايه؟ A- يهك بنه ما B- دوو بنه ما C- سی بنه ما D- چوار بنه ما
- ۱۵- کهس نه کا مه نعی گوتم گهرچی دلی کردوومه به خوین چونکه مه علومه که نیشی خونچه ههر خوینخواری يه
لهم ديرمدا چي بابته تي رومانبيژي هه يه؟ A- دژيهك B- تينه لکيش C- رهگه زدوژي D- خواستن
- ۱۶- گه له باغي سينه دا سه يری دوو نارنجم دهکرد گه له گوټزاري جه ماليدا ته ماشای ياسه مين
لهم ديرمدا چ بنه مايه كي ليکچواندن تيډايه؟ A- ليچوو B- له وچوو C- ليچوو - له وچوو D- هيچيان
- ۱۷- چي بابته تي رومانبيژي لهم ديرمدا هه يه؟ نه ی داری مه مک پر له شيله ی نال کوټپه ي ميشکی برسی شیری تال
A- جوانیي بايس B- خواستنی ناشکرا C- ليکچواندن D- خواستنی درکاو
- ۱۸- چي بابته تي رومانبيژي لهم ديرمدا هه يه؟ ماهی من بوټی له بوو لايدا نيقلاب شو مه گهر هه نبي له شهرما قه مهر
A- خواستن B- رهگه زدوژي C- ليکچواندن D- خواستنی ناشکرا
- ۱۹- تا له مه کتبه نه و مه هم دی مه شقی نه لف و بی دهکا چاوه که م بوويته دویت و گريه سورخی تی دهکا
چي بابته تي رومانبيژي لهم ديرمدا هه يه؟ A- دژيهك B- خواستنی ناشکرا C- رهگه زدوژي D- خواستن
- ۲۰- لهم ديرمدا چي بابته تي رومانبيژي هه يه؟ (ده بينی) ههر نه زمر سالم نه بووتا هيلال و ناقتاب و نه يلي ده يجوور
A- جوانیي بايس B- دژيه كي نه ري C- ليکچواندن D- خواستنی ناشکرا
- ۲۱- لهم ديرمدا چي بابته تي رومانبيژي هه يه؟ هه ور نه گری بو گول گول پيډه که نی باوک قه رزه ندی بی په حم نه نوینی
A- خواستن B- خواستنی ناشکرا C- ليکچواندن D- خواستنی درکاو

- ۲۲- ئەۋەند گەۋھەر لە دوو چاۋم ئەبارىنم لە ھىجرانا نىگار، داۋىنى من ئەمرو ۋەكو دەرياي غوممانە
لەم دىرمدا چى بابەتى رەۋانېزى ھەيە؟ A- جوانىي بايس B- خواستنى ئاشكرا C- رەگەزدۇزى D- خواستنى دركاو
- ۲۳- كەي لەبەر تورپە دەگا دەستى خەيائەم بە روخت؟ تۆنەبى كى بكا دەستەيى سونبول بە قەلە
لەم دىرمدا چى بابەتى رەۋانېزى ھەيە؟ A- دژيەك B- خواستنى دركاو C- لىكچواندن D- خواستنى ئاشكرا
- ۲۴- (لادە دەسروكەي ھەورى لە جەبىن دەركەۋى شەمس ۋ قەمەر، نوور و زىا)
لەم دىرمدا چى بابەتى رەۋانېزى ھەيە؟ A- خواستنى ئاشكرا B- دژيەك C- لىكچواندن D- خواستنى دركاو
- ۲۵- دىل لە جەسەت غەمزەكەي دوو نەرسى پەر خەوتەۋە ۋەك خەمى زولفت عەزىزم چوو بە پوودا كەوتەۋە
لەم دىرمدا چى بابەتى رەۋانېزى ھەيە؟ A- خواستنى ئاشكرا B- دژيەك C- لىكچواندن D- ۋەلامى (C-A)
- ۲۶- جەلوت با بە دەس ھەۋەس بى بە گرى سەۋدا دىل قەقنەس بى
لەم دىرمدا چى بابەتى رەۋانېزى ھەيە؟ A- خواستنى ئاشكرا B- دژيەك C- لىكچواندن D- خواستنى دركاو
- ۲۷- نىلاھى! نىرگزا مەي مەست و نازك ژ دەستى خوار و بەدخواھان بپارىز
لەم دىرمدا كامىيان نىشانەي خواستە؟ A- نىلاھى B- نىرگز C- مەست و نازك D- بپارىز
- ۲۸- لايدا سەرىۋش و پەرچەمى باي شەمال مانگىك ھاتە دەر پەر لە خەت و خال!!
لەم دىرمدا كام بىنەماي لىكچواندن بەكارنەھاتوۋە؟ A- لىچوو B- نەۋزار C- رەۋى لىكچوون D- ھەموويان
- ۲۹- كە دەستى رۆزگار بايدا سەرى من سەرى شوشەي شەراب ۋا چاكە بادەم
لەم دىرمدا چى بىنەمايەكى لىكچواندن تىدايە؟ A- لىچوو B- لىچوو C- لىچوو D- ھىچيان

B-۱	C-۲	B-۳	B-۴	D-۵	D-۶	D-۷	C-۸	B-۹	D-۱۰
B-۱۱	D-۱۲	D-۱۳	A-۱۴	D-۱۵	B-۱۶	D-۱۷	D-۱۸	B-۱۹	D-۲۰
D-۲۱	B-۲۲	B-۲۳	A-۲۴	D-۲۵	D-۲۶	C-۲۷	D-۲۸	A-۲۹	

پ/ جىاۋازى چىيە ئەنيوان (لىكچواندن و خواستن)؟ بە نمونەۋە روونىيەكەۋە.

لىكچواندن	خواستن
۱. لە لىكچواندندا پىۋىستە ھەردوۋ بىنەما (لىچوو، لەۋچوو) ھەبن.	لە خواستندا پىۋىستە تەنيا يەك بىنەما (لىچوو يان لەۋچوو) ھەبى.
۲. لە لىكچواندندا (نەۋزار و رەۋى لىكچوون) دەگونجىت ھەبن و دەگونجىت نەبن.	لە خواستندا (نەۋزار و رەۋى لىكچوون) بەھىج جۇرى نابى ھەبن.
۳. لىكچواندن پىۋىستى بە نىشانە نىيە، چونكە (لىچوو، لەۋچوو) ھەردوۋ كيان ھەن.	لە خواستندا پىۋىستە نىشانە يەك ھەبىت بۇ نەۋەي بزانين مەبەستى ماناي وشەكە خواستراۋە.
۴. لە لىكچواندندا (لەۋچوو) زەق و ئاشكراترە (لىچوو)	لە خواستندا (لىچوو و لەۋچوو) تىكە لاۋ دەبى نەۋزەقىيە نامىنىت.
دەم ھەروەك سەماۋەر پەر لە جۈشە خەرىكى سۆز و گريان و خروشە	نە ئىن سال دوانزە مانگە من مانگم دى چۈاردە سائە

دژیهك (مضاد)

دژیهك: نهویه دوو وشه دژو پینچه وانه یی که ترېن وهک: (گه وړه و بچوک - پاک و ناپاک - ژيان و مردن - به هیږ و بیهیز ...)

مهږی بو مردن بمره بو ژيان

چون قازانچ نه که ی تا نه که ی زیان (برایم نه حمده)

لهم دیرمه (دژیهك) و (رهگه زدوزی ناته و او) هه یه.

وشه کانی (مردن × ژيان) و (قازانچ × زیان) و (نه که ی × نه که ی) دژیهك.

وشه کانی (ژيان) و (ژيان) رهگه زدوزی ناته و او له جوړی پیت جیواوژن.

دژیهك دوو جوړه:

۱- دژیهكی نه ری: نهویه دوو وشه که هه ری که له رهگه زکی سهره خوین، له مانادا دژو پینچه وانه یی که ترېن وهک:

{خه نده × گریان، تال × شیرین، شهو × بوژ، یار × رهقیب، فقه ر × غینا، مه شرق × مه غرب، که سیر × قه لیل، زاهیر × باتن، چه پ × راست، کون × نوی، مهرگ × ژین، سیهر × تاو، دوست × دوژمن، شادی × ماتهم، زور × کهم، هاتن × چوون، بهر × نزم ...}

چ پوناکی بی، چ تاریکی، چ نزمی بی یا بهرزی

به خوشی بی ویا تالی هه مووی نه روا له سهر نه رزی (پیره میږد)

لهم دیرمه (دژیهكی نه ری) و (رهگه زدوزی ناته و او) هه یه.

وشه کانی (پوناکی × تاریکی) و (نزمی × بهرزی) و (خوشی × تالی) دژیهكی نه ری.

وشه کانی (بهرزی) و (نهرزی) رهگه زدوزی ناته و او له جوړی پیت جیواوژن.

۲- دژیهكی نه ری: نهویه دوو وشه که به نه ری کړدن بووین به دژیهك. وهک:

{هات × نه هات، دانا × نادان، بخوازی × نه خوازی، مهرد × نامهرد، برؤ × مهرو، نه که ی × نه که ی، زانا × نه زان ...}

نه ی کوردی جه فا دیده به سه قهیدی نه سارهت

نادان به کوتهك حالی ده بی دانا نیشارهت (قانع)

لهم دیرمه (دژیهكی نه ری) هه یه. وشه کانی (نادان × دانا) دژیهكی نه ری.

پرسیار

۱) گه لیکم بوژگاری تال و شیرین رابوارد ناخو

مهرگ مهودا ددها دیسان ببینم سهرده میکی تر (هیمن)

لهم دیرمه (دژیهكی نه ری) هه یه. وشه کانی (تال × شیرین) دژیهكی نه ری.

۲) نهوه پزقی موقه پرره به خو ی دی

سه د دهغه بخوازی یا نه خوازی (حاجی)

لهم دیرمه (دژیهكی نه ری) هه یه. وشه کانی (بخوازی × نه خوازی) دژیهكی نه ری.

۳) یارم له نه نده ورون هات دهستی رهقیب له دهستا

غه مناك و شادمانم ره حمهت عه زابی هینا (سالم)

لهم دیرمه (دژیهكی نه ری) هه یه. وشه کانی (یار × رهقیب) و (غه مناك × شادمان) و (ره حمهت × عه زاب) دژیهكی نه ری.

ناماده یی (ژباری نوی) ای نا حکه می

۴) نیرگزیڭ شەنگ دەستەن چەپ و راست

ساقیان جام دەستەن چەپ و راست (جزیری)

لەم دیرەدا (دژیەکی نەری) و (رەگەزدۆزی ناتەواو) و (خواستن) ھەییە.

وشەکانی (چەپ × راست) و (چەپ × راست) دژیەکی نەرییە.

وشەکانی (مەست) و (دەست) رەگەزدۆزی ناتەواو لە جۆری پیت جیاوازی.

خواستن لە (نیرگزیڭ شەنگ) دایە. کۆمەڵە کەسێک: لێچوو (نەهاتوو) نیرگزیڭ شەنگ: لەوچوو نیشانە: مەست

خواستنی ناشرایە، چونکە (لەوچوو) ھاتوو.

۵) لە گریە زۆری من خەندە کەمی تو

ھەموو دنیا بوو ھەتە شین و پۆرۆ (رەمزی)

لەم دیرە (دژیەکی نەری) ھەییە. وشەکانی (گریە × خەندە) و (زۆر × کەم) دژیەکی نەرییە.

۶) ئەگەر دوستم، ئەگەر دوژمن بزانم

نەو ھەندەم تیگەیی نە کامەیانم (مەدھۆش)

لەم دیرە (دژیەکی نەری) ھەییە. وشەکانی (دوست × دوژمن) دژیەکی نەرییە.

خۆت تاقیبکەو / دژیەک

۱- (ئەوھییە دوو وشەکە ھەریەکە لە رەگەزێکی سەر بە خۆین، ئە مانادا دژ و پێچەوانە یە کەتێن) ئەمە بریتی یە: لە

A- دژیەک B- رەگەزدۆزی تەواو C- دژیەکی نەری D- دژیەکی نەری

۲- دوو وشە دژ و پێچەوانە یە کەتێن: A- دژیەک B- رەگەزدۆزی تەواو C- دژیەکی نەری D- دژیەکی نەری

۳- لەم دیرەدا چی بابەتی رەوانبێژی ھەییە؟ (ھەتاوی نەو رۆژ مانگی جۆدەرەو زۆر ھاتوون و چوون بە پۆرۆ بە شەو)

A- جوانیی بایس B- رەگەزدۆزی C- لێکچواندن D- دژیەکی نەری

۴- لەم دیرەدا چی بابەتی رەوانبێژی ھەییە؟ (مەرگ و ژین میسلی سیبەر و تاو ئەوھییە باقی بێنێ ھەر ناو)

A- یەک بابەت B- دوو بابەت C- سێ بابەت D- چوار بابەت

۵- لەم دیرەدا چی بابەتی رەوانبێژی ھەییە؟ (مەژ بۆ مردن بمرە بۆ ژیان چۆن قازانج ئەکە ی تا ئەکە ی زیان)

A- یەک بابەت B- دوو بابەت C- سێ بابەت D- چوار بابەت

۶- بە سروە دلم فینک کاتەو خەمی کۆن و نوێم لە بیرباتەو

لەم دیرەدا چی بابەتی رەوانبێژی ھەییە؟ A- جوانیی بایس B- رەگەزدۆزی تەواو C- دژیەکی نەری D- لێکچواندن

۷- ئەو رەنگە سورە بوو کە لە ئاسۆی بلندی کورد مۆژدە بە یانی بۆ گەلی دوور و نزیک نەبرد

لەم دیرەدا چی بابەتی رەوانبێژی ھەییە؟ A- جوانیی بایس B- رەگەزدۆزی تەواو C- دژیەکی نەری D- لێکچواندن

۸- لەم دیرەدا چی بابەتی رەوانبێژی ھەییە؟ (ھەزار دوست بێ ھیشتا کەمە تەنھا دوژمنی سەرما یە غەمە)

A- دژیەکی نەری B- خواستن C- دژیەکی نەری D- رەگەزدۆزی تەواو

۹- لەم دیرەدا چی بابەتی رەوانبێژی ھەییە؟ (وەرە تا عالەمی قەلبت نیشان دەم کەوا فەقری غینایا مردنی ژین)

A- جوانیی بایس B- رەگەزدۆزی C- لێکچواندن D- دژیەکی نەری

شهو زونف و پو پوت مهوزو نهو يادم

۱۰- لهم ديردا چي بابتهتي رهوانبيژي ههيه؟ (نه شهو راحه تم نه پو دنشادم

A- دژيهكي نهري B- خواستن C- دژيهكي نهري D- رهگه زدوزي تهواو

۱۱- مه عنای نوور و زونمت و نه شري حديات و مهوت و هك پوو و زونفه، پوژي ويسال و شهوي فيراق

لهم ديردا چي بابتهتي رهوانبيژي ههيه؟ A- دژيهك B- خواستن C- دژيهكي نهري D- رهگه زدوزي تهواو

دهستي دوژمني ش ماري پي بگره

۱۲- لهم ديردا چي بابتهتي رهوانبيژي ههيه؟ (دهستي دوستان له خه نه بگره

A- دژيهك B- خواستن C- دژيهكي نهري D- رهگه زدوزي ناتهواو

۱۳- نهف هيجر و ويسال و شاهي و غم نهف مهوت و حديات سوور و ماته م

لهم ديردا چي بابتهتي رهوانبيژي ههيه؟ A- دژيهكي نهري B- خواستن C- دژيهكي نهري D- جواني بايس

۱۴- لهم ديردا چي بابتهتي رهوانبيژي ههيه؟ (قهدي كورت دريژ مهكه ريگهي نزيك دوور مهكه

A- جواني بايس B- رهگه زدوزي تهواو C- دژيهكي نهري D- ليكچواندن

۱۵- نالي عه جهب به قوهتي حيكه مت نهدا نهكا مه عنای زور و گه وره به له فزي كه م و بچووك

لهم ديردا چي بابتهتي رهوانبيژي ههيه؟ A- دژيهكي نهري B- خواستن C- دژيهكي نهري D- رهگه زدوزي تهواو

۱۶- ماسي له خاكدا مردووه سونه له ناودا زيندووه) لهم ديژه چي بابتهتي رهوانبيژي ههيه؟

A- جواني بايس B- رهگه زدوزي تهواو C- دژيهكي نهري D- ليكچواندن

۱۷- (دوو گول دانيشتون له باني سهكو بچووكيان بو من گه وره يان بو تو) لهم ديژه چي بابتهتي رهوانبيژي ههيه؟

A- رهگه زدوزي، دژيهك B- خواستن، جواني بايس C- خواستن، دژيهك D- ليكچواندن، دژيهك

۱۸- (مه شريق تويي ناگري ته زاهير مه غريب نهز و باتني من ناگر) لهم ديژه چي بابتهتي رهوانبيژي ههيه؟

A- رهگه زدوزي، دژيهك B- خواستن، جواني بايس C- خواستن، دژيهك D- ليكچواندن، دژيهك

۱۹- له بهر تالي زه مانه و شهريه تي نه شعاري شيرينم ههتا لهم دوو ته عامهم بي، خه يائي شهكر و چا ناكهم

لهم ديردا چي بابتهتي رهوانبيژي ههيه؟ A- دژيهكي نهري B- خواستن C- دژيهكي نهري D- رهگه زدوزي تهواو

۲۰- لهم ديردا چي بابتهتي رهوانبيژي ههيه؟ (سه ريگه ت هه موو دانه يه و داوه نادان و دانا لهوا داماره

A- دژيهكي نهري B- خواستن C- دژيهكي نهري D- رهگه زدوزي تهواو

۲۱- (گرياني من و خه ندهي تو نيستا نه شوبه يين بهو مهوسيمي بارانه كهوا خونچه نه شكوت) چي بابتهتي رهوانبيژي لهم ديردا

ههيه؟ A- دژيهك و خواستن B- دژيهك و ليكچواندن C- دژيهك و رهگه زدوزي D- دژيهكي نهري و ليكچواندن

۲۲- سه فهران چونكه ربي هات و نه هاته دوعامان بو بكن، نيوه و خوداتان

لهم ديردا چي بابتهتي رهوانبيژي ههيه؟ A- دژيهك B- خواستن C- دژيهكي نهري D- رهگه زدوزي

۲۳- بهرگي شاديم ويست له چهرخي ناسمان فهرمووي: مه گهر شينتي تو نازاني من خوم وام له بهرگي ماته ما

لهم ديردا چي بابتهتي رهوانبيژي ههيه؟ A- ليكچواندن B- دژيهكي نهري C- دژيهكي نهري D- رهگه زدوزي

C-۱	A-۲	D-۳	C-۴	B-۵	C-۶	C-۷	C-۸	D-۹	C-۱۰
C-۱۱	C-۱۲	C-۱۳	C-۱۴	C-۱۵	C-۱۶	C-۱۷	D-۱۸	A-۱۹	A-۲۰
D-۲۱	C-۲۲	B-۲۳							

جوانی بایس (حسن التعلیل)

جوانی بایس: دیاردهیهک هوی دروست و راسته قینهی خوی هه بیټ، به لأم نهو هویه بخړیته لاوه بؤ جوانکردن و رازاندنه و هی شیعرمکه هویه کی تری هونه رمه ندانهی بؤ دروست بکړیت که زور دوور بیټ له هویه دروست و راسته قینه که کی خوی.

مانگی به جیماو له سه قهری شهو

زهرده له ترسی قاسپه قاسپی کهو (گوران)

لهم دیرمدا (جوانی بایس) و (رهگه زدوزی ناته و او) ههیه.

زمردبوونی مانگ له بهر به یاندا دیاردهیه کی سروشتیه، به لأم شاعیر هاتووه هویه کی تری بؤ دروستکردووه و ده نیټ: له ترسی قاسپه قاسپی کهو په تگی زمردبووه.

* زورجار (جوانی بایس) به مانه دهناسریته وه به لأم دیره شیعرمان ههیه لأم وشانهی تیدا نییه که چی جوانی بایسیشه

(له ترسی، له خه و فی، له خه می، له داخا، له نا هی، له شهر می، له شهر ما، له تاو، له بهر چی، ل عیله تا، بویه، شهر مهنده، خه جالته، به داخه وه ...)

پرسیار

(۱) له خه و فی ته لعتی، پوژ هه روکو شیت

به پووزمردی هه لات و که و ته کیوان (نالی)

لهم دیرمدا (جوانی بایس) و (لیکچواندن) ههیه.

دیارده که (زمردهه لگه بان و ناوابوونی پوژه) که دیاردهیه کی سروشتی ژیا نه، که چی شاعیر به ستوویه ته وه به ترسی دهرکه و تنی یار.

پوژ ← لیچوو شیت ← له وچوو

پووزمردی و هه لاتن ← پووی لیچوون هه روکو ← نه و زار (لیکچواندن)

(۲) شه مال له ترسی شنه ی نیی سخته

په نای بویاسک و پیده شت هی ناوه (دیلان)

لهم دیرمدا (جوانی بایس) ههیه.

دیارده که (هاتنی بای شه مال له شوینی بهر زو ده شتایدا) که دیاردهیه کی سروشتیه، که چی شاعیر بؤ جوانکردن ده لی: له ترسی شنه بای سیبه ری سخته پای کردووه.

(۳) نارنج و تورنج شوبهی زینی

زهر بوی ل عیله تا نه قینی (خانی)

لهم دیرمدا (جوانی بایس) و (لیکچواندن) ههیه.

دیارده که (زمردبوونی په تگی نارنج و تورنجه) زمردبوونی رهنکی لأم دوو میویه له کاتی پیگه یشتندا په یوه سته به پیکهاته ی خویان.

که چی شاعیر هویه که ی که راندووه ته وه بؤ دمردی نه قینی (جوانی بایس)

نارنج و تورنج ← لیچوو زین ← له وچوو

زمردبوون ← پووی لیکچوون شوبهی ← نه و زار (لیکچواندن)

٤) نه نيوار جهوزا گولاله و بهييون

ساوان نه له رزن نه تاو نقوومبون (گوران)

نهم ديره (جواني بايس) ههيه. دياردهكه (له رزینی گولاله و بهييون). كه به هوی جوتهی ناوهوه دهله رینهوه و خوشیان قه دیکي ناسکیان ههیه. كه چي شاعیر گه راندوویه تهوه بو ترسان له بهر نقوومبون.

٥) په تهی گولاله له ترسی چنور

ناوجه رگی سوتاو ره شه نگه راوه (دیلان)

نهم دیره (جواني بايس) ههيه. دياردهكه (رهش بوونی گولی گولاله یه). كه سروشتی پینكهاتهی گونه كه وایه، كه چي شاعیر گه راندوویه تهوه بو ترسان له چنور بوجواني وای وتووه.

٦) خوینی پاکی لاوی کوردانه رژاوه کیو و كهژ

بویه وا نیستاكه سووره، رهنگی گوتناری ههیه! (نه حهده مختار)

(جواني بايس) نهم ديره ههيه. دياردهكه (سوور ههنگه رانی كه ژو کیو). دهركه وتنی كه ژوکیوه به رهنگی سوور له وه رزی به هاردا دهگه رینهوه بو بوونی گولی سوور و رهنگاو رهنگ. كه چي شاعیر گه راندوویه تهوه بو رژانی خوینی لاوانی كورد له چیاكاندا.

خۆت تاقیبكهوه / جوانی بايس

١- (دياردهیهك هوی دروست و راسته قینهی خوی هه بیت، به لام نهم هویه بخریته لاوه بو جوانکردن هویه کی تری هونه رمه ندانهی بو دروست بکریت) نه مه پیناسه ی: A- خواستن B- رهگه زدوژی C- دژیهك D- جوانی بايس

٢- بویه مانگی نهوه هه موو شهو زیاد نهکا و نه شنیتتهوه تا جه مالی خوی وهکو رووی تو بپازینیتتهوه

نهم دیره چي بابتهی رهوانبیزی ههیه؟ A- تییه لکیش B- جوانی بايس C- رهگه زدوژی D- دژیهك

٣- كه دلبر خوی نواند خورشیدی خاوه زوو فیراری کرد خه جالته ماو به روو زهردی عهزمی پشتی کوهساری کرد

نهم دیره چي بابتهی رهوانبیزی ههیه؟ A- رهگه زدوژی B- جوانی بايس C- لیكچواندن D- دژیهكی نه ری

٤- (نارنج و تورنج شوبهی زینی زهر بویی ل عیله تا نه قینی) نهم دیره چي بابتهی رهوانبیزی ههیه؟

A- دژیهك و جوانی بايس B- لیكچواندن و جوانی بايس C- خواستن و جوانی بايس D- رهگه زدوژی و لیكچواندن

٥- وا بوژه لاته له به ندنهی به رزی ولاتهوه خوینی شه هیده به رهنگی شه فقه شوق نه داتهوه

نهم دیره چي بابتهی رهوانبیزی ههیه؟ A- تییه لکیش B- جوانی بايس C- لیكچواندن D- دژیهك

٦- (مانگی به جیماو له سهقه ری شهو زهرده له ترسی قاسپه قاسپی كهو) نهم دیره چي بابتهی رهوانبیزی ههیه؟

A- خواستنی ناشکرا، جوانی بايس B- جوانی بايس، رهگه زدوژی نا تهواو C- لیكچواندن، دژیهك D- لیكچواندن، خواستن

٧- له داخی به فر و زستان و کرپوه چیای بازاندبووه خاكه لیوه

نهم دیره چي بابتهی رهوانبیزی ههیه؟ A- جوانی بايس B- خواستنی درکاو C- رهگه زدوژی تهواو D- دژیهك

٨- نیگار شین پۆشه بویه ناسمانیش هه میشه رهنگی شینه وادهکا شین

نهم دیره چي بابتهی رهوانبیزی ههیه؟ A- خواستن B- جوانی بايس C- دژیهكی نه ری D- لیكچواندن

٩- هه لهك كه زانی دهشکی رهونه قی بازاری مانگا و بوژ شکاندی په نهجه كه م تا من نه نووسم وهسفی بوخساری

نهم دیره چي بابتهی رهوانبیزی ههیه؟ A- خواستن B- جوانی بايس C- دژیهكی نه ری D- لیكچواندن

- 10- له باخ و چړ نه‌وه‌ی دار و دره‌خته هه‌موو زهردن له‌ترسی هیږشی شه‌خته
 له‌م دیره چی باب‌ه‌تی ره‌وانیږی هه‌یه؟ A- خواستن B- جوانی بایس C- دژیه‌کی نه‌ری D- لیکچواندن
- 11- فرمیښکی چاوم شه‌تاو نه‌دا جوښ وه‌نه‌وشه له‌تاو دهردی من شینپوښ
 له‌م دیره چی باب‌ه‌تی ره‌وانیږی هه‌یه؟ A- خواستن B- جوانی بایس C- دژیه‌کی نه‌ری D- لیکچواندن
- 12- مه‌ه به‌شه‌و هه‌لډی په‌نا ده‌گریټ و ده‌نوټ به‌روژ
 له‌م دیره چی باب‌ه‌تی ره‌وانیږی هه‌یه؟ A- ره‌گه‌زدوژی B- جوانی بایس C- لیکچواندن D- تی‌هه‌لکیش
- 13- له‌م دیره چی باب‌ه‌تی ره‌وانیږی هه‌یه؟ (بای به‌هار خاکی زیندوو‌کرده‌وه
 A- ره‌گه‌زدوژی نا‌ته‌واو B- جوانی بایس C- دژیه‌کی نه‌ری D- لیکچواندن
- 14- (گهر ده‌پرسی من له‌به‌رچی که‌م ده‌خوم من به‌برسی قه‌ت مه‌زانه خه‌م ده‌خوم) له‌م دیره چی باب‌ه‌تی ره‌وانیږی هه‌یه؟
 A- خواستنی نا‌شکرا، جوانی بایس B- جوانی بایس، ره‌گه‌زدوژی نا‌ته‌واو C- لیکچواندن، دژیه‌ک D- لیکچواندن، خواستن
- 15- چی باب‌ه‌تی ره‌وانیږی له‌م دیره‌دا هه‌یه؟ ماهی من روژی له‌ روو لایدا نی‌ق‌اب شه‌و مه‌گهر هه‌لډی له‌ شه‌رما قه‌مه‌ر
 A- لیکچواندن و خواستن B- ره‌گه‌زدوژی و خواستن C- لیکچواندن و دژیه‌ک D- خواستن و جوانی بایس
- 16- عه‌جه‌ب نه‌ستیره شه‌و هه‌لډین له‌تاوی خوسره‌وی خاوم به‌ رووی تو‌م دیده هه‌لډی شه‌و و روژ گهرچی بی‌دارم
 چی باب‌ه‌تی ره‌وانیږی له‌م دیره‌دا هه‌یه؟ A- جوانی بایس B- ره‌گه‌زدوژی C- لیکچواندن D- خواستن
- 17- لاله‌ که‌ مه‌جه‌ریکه به‌ با خوش و گه‌ش ده‌بی ناوی که‌ پر خه‌لوزه به‌ شه‌ونم کوژایه‌وه
 له‌م دیره چی باب‌ه‌تی ره‌وانیږی هه‌یه؟ A- ره‌گه‌زدوژی B- دژیه‌کی نه‌ری C- جوانی بایس D- ره‌گه‌زدوژی
- 18- خوینی پاکی لاوی کوردانه رڅاوه کی‌وو‌که‌ژ بویه وائیستا که‌ سووره، ره‌نگی گولناری هه‌یه؟
 له‌م دیره چی باب‌ه‌تی ره‌وانیږی هه‌یه؟ A- تی‌هه‌لکیش B- جوانی بایس C- لیکچواندن D- دژیه‌ک
- 19- هی‌نده مونته‌زیری تو‌بوو هه‌تا چاوی سپی بوو نیرگز له‌سهریه‌ک قه‌ده‌م و دیده چه‌قی بوو
 له‌م دیره چی باب‌ه‌تی ره‌وانیږی هه‌یه؟ A- ره‌گه‌زدوژی B- جوانی بایس C- دژیه‌کی نه‌ری D- لیکچواندن
- 20- (نه‌ستیره به‌رزه‌کان نه‌دره‌وشینه‌وه به‌شه‌و وه‌ک من به‌داخه‌وه‌ن نه‌سره‌وتیان هه‌یه نه‌خه‌و) له‌م دیره چی باب‌ه‌تی
 ره‌وانیږی هه‌یه؟ A- ره‌گه‌زدوژی، دژیه‌ک B- خواستن، ره‌گه‌زدوژی C- لیکچواندن، جوانی بایس D- لیکچواندن، دژیه‌ک
- 21- دیارده‌یه‌ک هوی دروست و راسته‌قینه‌ی خوی هه‌بیټ، به‌لام نه‌و هویه بخړیته لاوه بو‌جوان‌کردن و پا‌زاندنه‌وی شی‌هرکه هوی‌ه‌کی
 تری هونه‌رمه‌ندان‌ه‌ی بو‌دروست‌بکریټ کام له‌م شی‌عرانه نه‌م پی‌ناسه ده‌یگریته‌وه؟
 A- گول له‌سهر لقی خویا ره‌نگینه (به‌ردیش له‌جی‌گای خویا سه‌نگینه)
 B- هه‌رچه‌ند گول سیس نه‌بی بگرین نا‌تونوی دار نه‌رژئ بگرین
 C- سه‌فه‌رمان چونکه ری‌ی هات و نه‌هاته دوعامان بو‌بکه‌ن، نی‌وه و خوداتان
 D- نه‌م کو‌مه‌لی گولانه که‌ نا‌ن له‌ کی‌و و که‌ژ ناویان دراوه‌گشتی به‌ خوینه رڅاوه‌که‌م

[illegible]

تیه لکیش (التضمین)

تیه لکیش: نه وېه شاعر یان نووسر (نیو ډیر، ډیریک، په ندیک، نایه تیک، هر موده یه ک، بیده ستکاری وېر بگریټ و نه ناو دوو که وانه بیخاته ناو بهر هه مه که ی خویه وه. جا ناوی خاوه نه که ی بهینیت یان نه هینیت.

جاهیل زلیش بیت وک که ندوی بوشه

(د دنگی ده وولیش هر له دووور خوشه) (پیرمیرد)

لهم ډیرمدا بابه تی (تیه لکیش) و (لیکچواندن) و (په گه زدوزی ناته واو) هیه.

(پیرمیرد) په ندیک پشینانی تیه لکیشی شاعر مه که ی خوی کردووه.

جاهیل ← لیچوو که ندوی بوش ← له وچوو وک ← نه وزار (لیکچواندن) و شه کانی (بوش) و (خوش) په گه زدوزی ناته واو له جوری بیت جیاوازن.

دهمی کچپاره که ت ناچی له یادم ده بی وک کوشتمت بشپرسی دادم

(که بارگه ت بو هوار تیگنا عه زیرم شکا نه ستونده گی تاولی مرادم) (هه ژار)

لهم دوو ډیرمدا (تیه لکیش) و (په گه زدوزی ناته واو) هیه.

(هه ژار) ډیره شیعریک (هین) ی تیه لکیشی شیعر ی خوی کردووه بی نه وې ناوی خاوه نه که ی بهینیت، چونکه ډیره شیعر مه که ی (هین) زور به ناو بانگه.

و شه کانی (یادم) و (دادم) په گه زدوزی ناته واو له جوری بیت جیاوازن.

بوچی هر موه یه تی نه بیی نه مین

(اطلبوا علمکم ولوکان بالصین) (حاجی)

لهم ډیرمدا (تیه لکیش) هیه. شاعر هر موده یه کی پښه مېر (د.خ) تیه لکیشی شیعر ی خوی کردووه.

قه دری میله تان به جارۍ شکان

نه حه یاتان ما، نه ناوونیشان

باری ته عنه تان وا هاته سرشان

(وه فدی کوردستان میله ت فروشان)

هرزه وکیلۍ شاری خاموشان (بیکه س)

لهم پینج خشته کییه دا (تیکه لکیش) هیه.

بیکه سی شاعر لهم پینج خشته کییه دا ډیریک (پیرمیرد) ی تیه لکیشی شیعر مه که ی خوی کردووه بی نه وې ناوی بیت.

تییینی / هه موو پینج خشته کییه کانی شاعر که له سر شیعر ی شاعر یکی تر ده یکات بهر هونه ری تیه لکیش ده که ویت.

پرسیار

۱) (چلکی دهسته مالی دنیا) وک ده لین

مال په رست په یمان شکینه و بیبه لین (هین)

لهم ډیره (تیه لکیش) و (لیکچواندن) هیه.

شاعر په ندیک پشینانی تیه لکیشی شیعر ی خوی کردووه، ناویشی نه هیناوه

مالی دنیا ← لیچوو چلکی دهست ← له وچوو (لیکچواندن)

٢) گول له سهر لقي خويا رهنگينه

(بهرديش له جينگاي خويا سهنگينه) (پيره ميړد)

لهم ديردا (تيكه لکيش) و (رهگه زدوړزي ناتهواو) ههيه. شاعير ليړدا په نديکي پيشيناني تينه لکيشي شيعره کهي خوي کردووه. وشه کاني (رهنگينه) و (سهنگينه) رهگه زدوړزي ناتهواو له جوړي پيت جياوازن.

٣) روژي فهرمووت (ليس للانسان الاماسي)

هيچ که سيش هيندي فلاح نيش کيلاني نيهه (دندار)

لهم ديردا (تينه لکيش) ههيه. شاعير نايه تيکي قورناني پيروزي تينه لکيشي شيعره کهي کردووه.

٤) له دوو ناوان که يه کده گري دوو ميسره عي بهيتي مهولهوي

(سيرواني لهم چهه تانجه روئي نهو چهه بدن به يه کدا لهم چهه بو نهو چهه) (پيره ميړد)

لهم ديردا (تينه لکيش) ههيه. شاعير ديريکي (مهولهوي) تينه لکيشي شيعر خوي کردووه و ناويشي هيناوه.

٥) سديري که نه لئي خويني پژوي گه شي توپه

(سيرواني سروشکم که نه کا هازه له سهردا) (که مال)

لهم ديردا (تينه لکيش) و (ليکچواندن) ههيه. شاعير ديريکي (تاهير بهگ) تينه لکيشي شيعري خوي کردووه، ناويشي نه هيناوه

سيرواني سروشک ← ليچوو

هازه نه کا له سهردا ← رووي ليکچوون نه لئي ← نهوزار (ليکچواندن)

٦) تا نه ناسي نايهت و ساعاتي نهو قاتي دوعا

فائيدهي چي (ربنا انزل علينا مائده) (صابري)

لهم ديردا (تينه لکيش) ههيه. شاعير نايه تيکي قورناني پيروزي تينه لکيشي شيعري خوي کردووه.

خوت تاقيبکهوه / تينه لکيش

١- (نهويه شاعير يان نووسهر) نيودير، ديريک، په نديک، نايه تيک، فهرموده يهک (بيده ستکاري و مرگريت و له ناو دوو که وانه بيخاته ناو بهر هه مه کهي خويهوه). نه مه پيناسي:

A- خواستن B- رهگه زدوړزي C- ليکچواندن D- تينه لکيش

٢- (هموو پينج خسته کييه کهي شاعير نيک له سهر شيعري شاعيريکي تر ده که وپته بهر هونه ري)

A- خواستن B- جواني بایس C- ليکچواندن D- تينه لکيش

٣- لاوي کورد مهرده، له مردن قتعبيهن باکي نيهه په ندي پيشينانه راسته (به رخي نير بو سهر برين)

لهم ديردا چي بابته ري رهوانبيژي ههيه؟ A- خواستن B- رهگه زدوړزي تهواو C- تينه لکيش D- دژيه کهي نه ري

٤- گه لي پيم خوشه لهم شهرته له دل خوما کهوا کردم (ره فريقي بهد نه بهد ناکهم له خاکيشا که من مردم)

لهم ديردا چي بابته ري رهوانبيژي ههيه؟ A- خواستن B- رهگه زدوړزي تهواو C- تينه لکيش D- دژيه کهي نه ري

٥- (چلکي دهسته مائي دنيا) وهک ده لښ مال په رست په يمان شکين و بيه لښ

لهم ديردا چي بابته ري رهوانبيژي ههيه؟ A- خواستن B- دژيه کهي C- جواني بایس D- تينه لکيش

٦- له رووي نهو ماهه دا وهستاوم به ناو ميدي و غه مباري (شکاندي په نجه کهم تا من نه نووسم وهسفي روو خساري)

لهم ديردا چي بابته ري رهوانبيژي ههيه؟ A- ليکچواندن B- رهگه زدوړزي تهواو C- تينه لکيش D- دژيه کهي نه ري

بۆ دەستکەوتنى PDF (مەلزمە ، كتيپ ، مەلزمەى ھەلېژاردن ، ئەسپەلەى وەزارى ، ئەسپەلەى تەمھىدى ، قىدىۋىي گشت وانەكان) سەدان بابەتى جۇراوجۇر تايبەت بە خويندن دەتوانن سەردانى وېبسايتى XWENDN بکەن

سەرجهم بابەتەكان بەخۇرايىن

XWENDN

ئەم كۆدە سكان بکە

www.xwendn.krd

- ۷- جاهیل زلیش بڼت وک که ندووی بوشه (دهنگی دهوئیش هر له دور خوشه)
 له دم دیرمدا چهند بابته رېوانبیزې هیه؟ A- یهک بابته B- دوو بابته C- سئ بابته D- چوار بابته
- ۸- تا نه تناسی نایهت وساعاتی نه وقاتی دوعا فانیدم چی (ربنا انزل علینا مائده)
 له دم دیره چی بابته رېوانبیزې هیه؟ A- خواستن B- ره گز دوزی ته وواو C- تیه لکیش D- دژیه کی نه ری
- ۹- گوډ له سر لقی خویا ره نگینه (به ردیش له جیگای خویا سه نگینه)
 له دم دیره چی بابته رېوانبیزې هیه؟ A- لیکچواندن B- ره گز دوزی ته وواو C- تیه لکیش D- دژیه کی نه ری

D-۱	D-۲	C-۳	C-۴	D-۵	C-۶	C-۷	C-۸	C-۹
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

هه ندی هه لېژاردن یو سر جهد بابته کانی رېوانبیزې

وه لامي راست هه لېژیره:

- ۱- یهکک له دم جوړه شیرانه به گشتی ده بڼته تیه لکیش: D- دوو بهیت B- غه زل P- موسته زاد T- پینچ خشته کی
- ۲- چ بابته تیکی رېوانبیزې له دم په نده پینشانده هیه؟ (دوینا بڼته، پوشت دوژمن نابڼته دوست)
 D- دژیهک و ره گز دوزی B- خواستن P- تیه لکیش T- لیکچواندن
- ۳- نهو هونه ره رېوانبیزې که له چوار بڼه ما پیکدیت: D- جوانی بایس B- لیکچواندن P- خواستن T- دژیه کی نه ری
- ۴- (پیری به ته نیا ره حمه ته پیری و هه ژاری زه حمه ته) ره گز دوزی ناته وواوه له:
 D- ژماره ی پیت B- جوړی پیت P- ریزی پیت T- ریز و جوړی پیت
- ۵- چ بابته تیکی رېوانبیزې که دیارده یهک هویه دروست و راسته قینه که ی ده خریته لاوه؟
 D- خواستن B- جوانی بایس P- ره گز دوزی T- لیکچواندن
- ۶- ره گز دوزی وک دژیهک: D- یهک جوړه B- دوو جوړه P- سئ جوړه T- چوار جوړه
- ۷- له هه موو بڼه ماکان له پیشتره نه وانی تر بو خرمه تی له دم هاتوون: D- رووی لیکچوون B- له وچوو P- نه وزار T- لیکچوو
- ۸- له دم دیره شیره لیکچواندنه (کور نایبینه یی جه مالی زاتن که چ مه زهری پورته و سیفاتن)
 D- یهک بڼه مالی تیدایه B- دوو بڼه مالی تیدایه P- سئ بڼه مالی تیدایه T- چوار بڼه مالی تیدایه
- ۹- (له دم کو مهنی گولانه که نالن له کیو و که ژ ناویان دراوه گشتی به خوینه رژاوه که م)
 له دم دیرمدا چ بابته تیکی رېوانبیزې هیه؟ D- خواستن B- جوانی بایس P- دژیهک T- لیکچواندن
- ۱۰- له دم دیرمدا کام له مانه هیه؟ (مه ژی بو مردن بمره بو ژیان چون قازانچ نه که ی تا نه که ی زیان)
 D- دژیه کی نه ری هیه B- دژیه کی نه ری هیه P- ره گز دوزی ناته وواوه هیه T- هه رسیکیان
- ۱۱- له دم دیرمدا چ بابته تیکی رېوانبیزې هیه؟ (له دم جووته شیره دلیری شهره له ناو میژوودا ناویان زور به رزه)
 D- دژیهک B- ره گز دوزی ناته وواو P- خواستن T- خواستن و ره گز دوزی ناته وواو
- ۱۲- له کام هونه ری رېوانبیزې مه رجه جووت که وانه هه بڼته؟ D- جوانی بایس B- خواستن P- تیه لکیش T- لیکچواندن

۱- ت	۲- D	۳- B	۴- C	۵- D	۶- B	۷- T	۸- P	۹- B	۱۰- T
۱۱- T	۱۲- P								